

**Громадська організація
«Львівська педагогічна спільнота»**

ЗБІРНИК ТЕЗ НАУКОВИХ РОБІТ

**УЧАСНИКІВ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«Ключові питання наукових
досліджень у сфері педагогіки
та психології у ХХІ ст.»**

25–26 січня 2019 р.

ЧАСТИНА I

**Львів
2019**

УДК [37.01+159.9]:001.8«20»(063)
К52

К52 **Ключові питання наукових досліджень у сфері педагогіки та психології у XXI ст.:** Збірник тез наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 25–26 січня 2019 року). – Львів: ГО «Львівська педагогічна спільнота», 2019. – Ч. 1. – 116 с.

У збірнику містяться матеріали, подані на міжнародну науково-практичну конференцію «Особистість, сім'я і суспільство: питання педагогіки та психології». Для студентів, аспірантів, викладачів навчальних закладів, науковців та представників громадських організацій.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

УДК [37.01+159.9]:001.8«20»(063)

© Автори статей, 2019
© Львівська педагогічна спільнота, 2019

Бабич Н. М., Ковальчук О. О. СТАН СФОРМОВАНOSTI ПРОСТОРУ-РИТМУ-РУХУ В СИСТЕМІ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗНМ.....	69
Бабич Н. М., Луценко Ю. П. ОСОБЛИВОСТІ НЕВЕРБАЛЬНОГО СЛУХОВОГО ГНОЗИСУ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗНМ.....	71
Михновецька І. В. ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ПРОГРАМИ ФОРМУВАННЯ ВЗАЄМОВІДНОСИН СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ІЗ СИНДРОМОМ ДАУНА.....	75
Мойсеєнко І. М. ДІТИ З РОЗЛАДАМИ АУТИЧНОГО СПЕКТРА: СЕНСОМОТОРНИЙ ДИЗОНТОГЕНЕЗ.....	78
Саранча І. Г. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ.....	80
Скрипник О. С. ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ УМІНЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ХОРЕОГРАФІЇ ЗАСОБАМИ ПОЛІКУЛЬТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА.....	83
Тичина К. О., Шикерява В.С. СТАН СФОРМОВАНOSTI КОНСТРУКТИВНОГО ПРАКСИСУ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИТКОМ МОВЛЕННЯ.....	86
НАПРЯМ 4. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА УПРАВЛІННЯ	
Бережна Л. В. РОЛЬ ШКОЛИ І СІМ'Ї В РОЗКРИТТІ ПОТЕНЦІАЛУ ДИТИНИ ТА ЇХ СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ.....	90
Стойчик Т. І. ВЗАЄМОДІЯ СУБ'ЄКТІВ НА РИНКУ ПРАЦІ.....	93
НАПРЯМ 5. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ МІЖЕТНІЧНИХ І МІЖКУЛЬТУРНИХ ВІДНОСИН	
Сергієнко Н. П., Шевченко О. В. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МІЖЕТНІЧНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ СТУДЕНТІВ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ.....	96

Бабич Н. М.
*кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри спеціальної психології,
корекційної та інклюзивної освіти*

Ковальчук О. О.
студентка

Київський університет імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна

СТАН СФОРМОВАНOSTI ПРОСТОРУ-РИТМУ-РУХУ В СИСТЕМІ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗНМ

Мовленнєвий розвиток дитини – один із основних чинників становлення особистості в дошкільному віці. Ступінь розвитку цієї сфери психіки визначає рівень сформованості соціальних і пізнавальних досягнень дитини: потреб, інтересів, знань, умінь та навичок, а також інших психічних процесів, які є основою особистісної компетентності [4].

Актуальність своєчасного мовленнєвого розвитку в дошкільному віці визначається завданнями щодо створення оптимальних умов для найповнішого розкриття потенційних можливостей кожної дитини, які проявляються в усіх дитячих видах діяльності та пов'язані з комунікацією. Варто наголосити, що спілкування є тією вирішальною умовою, яка визначає факт появи активного мовлення, строки його виникнення, темп розвитку й удосконалення в наступні періоди становлення особистості. Питання стосовно засвоєння складової структури слова в умовах порушеного мовленнєвого розвитку надзвичайно важливе. Розв'язуючи його, потрібно брати до уваги труднощі, що виникають під час опанування складоритмом дітьми із загальним недорозвитком мовлення (ЗНМ).

Складоритмічна структура мовлення виступає важливим феноменом логопедичної роботи з дітьми дошкільного віку, які мають порушення мовлення. Недостатньо розвинене усне мовлення ускладнює спілкування дітей, а також, безсумнівно, перешкоджає звуковому аналізу і синтезу, що виступає бар'єром для засвоєння слів різної структурної складності. Своєчасне оволодіння складоритмічною структурою мовлення в дошкільному віці пов'язане з формуванням просторових, рухових та ритмічних реакцій, як загальних, так і артикуляційних аспектів, порушення яких впливає на недостатню сформованість складоритму [2].

Вивченням основних аспектів простору-ритму-руху, як невід'ємних параметрів складоритму залежить від стану сформованості простих та складних рухових актів, оптико-просторової орієнтації та мобільності, сприймання ритмічних і структурних характеристик слова (склади, слова, мінімальні структурні одиниці, квазіслова) [5].

Шляхи подолання порушень складової структури слова досліджували Н. Бабич, А. Гвоздев, Е. Данілавичюте Б. Кітерман, Р. Лалаєва, К. Луцько, А. Маркова, Т. Мельніченко, Ю. Рібцун, В. Тарасун, В. Тищенко, Л. Трофименко, Н. Швачкін. На думку науковців, мовленнєва діяльність безпосередньо залежить від опанування

вимовою окремих звуків, але спотворення, які виникають, виступають причиною порушення складоритмічної структури мовлення [1; 2; 3].

Вищезазначене засвідчує про необхідність дослідження стану сформованості навичок просторових, ритмічних та рухових дій для успішного формування складоритмічної структури мовлення у дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення. Саме такий підхід буде комплексно досліджувати параметри складоритму у дітей старшого дошкільного віку із ЗНМ.

Отже, метою експериментального дослідження є визначення стану сформованості простору-ритму-руху як параметрів складоритму у дітей старшого дошкільного віку із ЗНМ.

Дослідно-експериментальна робота виконувалась на базі закладу дошкільної освіти № 9 (комбінованого типу) Деснянського району м. Києва. Вибірку становили дві групи: діти старшого дошкільного віку з нормотиповим розвитком мовлення (15 дітей); діти старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення II-III рівня (15 дітей).

Для реалізації мети дослідження було використано методику «Обстеження складоритмічної структури мовлення у дітей дошкільного віку» (Н. Бабич, К. Луцько, К. Тичина), яку було розроблено у межах реалізації наукової теми кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка [3].

Узагальнення результатів констатувального етапу дослідження блоків сформованості складоритмічної структури мовлення у дітей старшого дошкільного віку з нормотиповим розвитком та із ЗНМ репрезентовано в діаграмі (рис. 1).

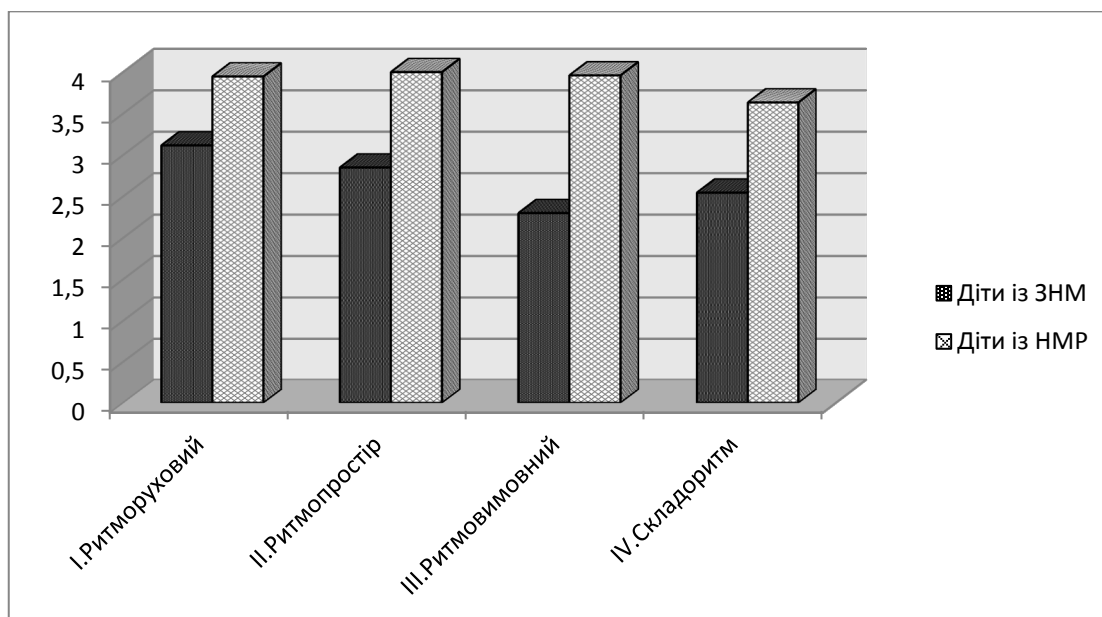

Рис. 1. Рівні сформованості складоритмічної структури мовлення у дітей старшого дошкільного віку з нормотиповим розвитком та із загальним недорозвитком мовлення

Узагальнюючи результати дослідження варто відзначити, що діти із загальним недорозвитком мовлення мають значні труднощі у вимові складоритмічних структур. Їхні кількісні та якісні показники значно відрізняються від тих, які визначено у дітей з нормотиповим розвитком.

Під час дослідження з'ясувалось, що у дітей старшого дошкільного віку із ЗНМ на низькому рівні вимова слів різної структурної складності, сприймання лексичних одиниць та можливості динамічної та ритмічної організації серійних рухів. Для їхнього майбутнього якісного процесу розвитку мовлення необхідний хоча б один компонент на високому рівні.

Вищезазначене спонукало до розроблення методики «ПРОСТІР-РИТМ-РУХ» з формування параметрів складоритму у дітей старшого дошкільного віку із ЗНМ. Перспективним напрямком нашого дослідження є перевірка ефективності окресленої методики у дітей старшого дошкільного віку із ЗНМ.

Список літератури:

1. Агранович З.Е. Логопедическая работа по преодолению нарушений слоговой структуры слова у детей. *Детство-пресс*, 2001. 48 с.
2. Бабина Г.В., Сафонкина Н.Ю. Слоговая структура слова: обследование и формирование у детей с недоразвитием речи. *Учебно-методическое пособие*. М.: Книголюб, 2005. Серия «Логопедические технологии». 96 с.
3. Бабич Н.М., Луцько К.В., Таран О.П. Системне дослідження особливостей засвоєння складоритму дітьми з порушеннями мовлення. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови: зб. наук. праць 2017*. Вип. 13. С. 301–309.
4. Гаврилова Н.С. Психологічна характеристика дітей з ЗНМ порушенням пізнавальної сфери кінетичного типу // *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка* / За ред. О.В. Гаврилова, В.І. Співака. Сер. соціально – педагогічна. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2008. Вип. X. 440 с.
5. Дудьев В.П. Взаимосвязь развития двигательной и речевой функциональных систем. *Вестник ТГПУ. Сер. Педагогика*. 2006. Вып. 10. С. 22–27.

Бабич Н. М.
*кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри спеціальної психології,
корекційної та інклюзивної освіти*

Луценко Ю. П.
студентка
Київський університет імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ НЕВЕРБАЛЬНОГО СЛУХОВОГО ГНОЗИСУ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗНМ

Ранній і дошкільний вік є періодом найбільш інтенсивного розвитку мовлення, ефективність якого залежить від злагодженого функціонування і взаємодії різних аналізаторних систем, де слуховий – один із найважливіших аналізаторів. За допо-